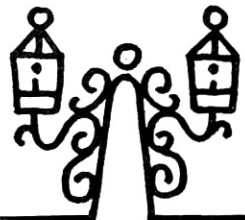

Attekit Oulussa ja Panu Turussa

□ **VANHA APTEEKKI** on muuttanut, kun apteekkari vaihtui. Olin kirjoittanut "omistaja", mutta valtionhan se nyt on tämäkin apteekki. Edellisen edelliseen saakka se oli vielä omistusaiteekki, jonka epäpäteviäkkin saattoi omistaa, kunhan palkkasi pätevän hoitajan. Tällä paikallaan tai ainakin melkein apteekki on ollut niin kauan, ettei sitä kukaan kunolla muistakaan.

Ennen nykyisen kivitalon valmistumista Vanha Apteekki oli pitkässä mahtavassa puutalossa, joka ulottui nykyisen "uuden" tiilitalon paikalta Liiton tontin rajalle.

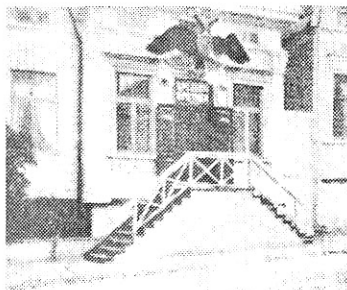
Talo oli pystytetty 1826 (5), sen jälkeen kun tulpalo 1822 oli hävittänyt edellisen apteekitalon, uljas pyntinki sekini.

Siinä talossa oli v:een 1814 ollut **Johan Julinin** apteekki, vaikka talon näyttäisi 1804 alkaen omistaneen hänen poikansa **Johan Jacob**, sittemmin apteekkari Turussa myös hän.

Johan Julin vpi oli kuuluisa mm. luonnontieteellisistä har-

rastuksistaan ja kokoelmistaan. Hänen muistokseen on muistolaatta, joka viime keväästä lähtien komeilee talon sementtisen (!) jumalattaren vieressä. Niinpä niin, patsaan tarkoitus on tosiaan kuvata Hygieiaa, itseään terveyden jumalataria, joka oli **Asklepioksen** tytär (nimikirjoitus Antiikin sanakirjan mukaan).

Paikkaa tämä apteekki

Lähikuva Vanhan Apteekin sisäänkäynnistä, kaksoiskotka vielä paikallaan. Kuva Peldanin Suomen farmasian historiasta, alunperin K. Th. Hällströmin julkaisusta. Molemmat kuvat siis ennen 1917.

muuttaa oikeastaan vasta toisen tai korkeintaan kolmannen kerran, tonttia joka tapauksessa vasta toisen kerran. Julinin apteekki ja hänen edeltäjänsä ja appensa **Jaakko Karberg** eli **Jaakkola** (Vihdistä) olivat sijainneet ja asuneet nykyisen NMKY:n tontilla, kirkonkullamalla, jossa nyt on vain vanha ja syvä kellari. Karberg oli Oulun ensimmäinen apteekkari perustamisvuodesta 1762 alkaen. Ja Wästeråsista lähtenyt Julin nai Karbergin Albertinan ja aptekin.

"Vanha" kivitalo ei siis ole vanha. Tämä uusklassistinen talo Tori- ja Pakkahuoneenkattujen kulmauksessa valmistui 1928. Rakennuttaja oli apteekkari **Åkersten**, arkkitehtina **Oiva Kallio**. Vaikka apteekkari muutti vanhasta puutalosta kivitaloon, puutalo jäi pystyyn ja sai komeilla paikallaan jonkin 1962—3:een.

Muistan toki tuon vanhan puutalon, jonka kaunis portti oli ollut myös ensimmäinen kouluporttini. Silloin aptekin ovelle vielä johtivat korkeat kaksoisportaat, lienevätkö olleet viimeiset lajissaan Oulussa.

Kunhan en muistaisi myös kaksoiskotkaa aptekin oven yläpuolella. Olin tosin vain kolmivuotias, kun se lensi pois, kuten myös naapurinkulmalta Uuden aptekin kotka, mutta lapsi saattaa muistaa sellaista, mikä on kiehtonut häntä. Kaksoiskotkathan poistettiin väkivalloin Vennään vallanku-

Oulun Vanhan apteekin puutalo F. Suomelan valokuvan mukaan. Kotka ja portaat apteekkiin oikealla.

mouksen huumassa 1917.

Lensikö "Vanhan" kotka Turkuun? Kysyin ja sain vastauksen: ei lentänyt. Minne siis hävisi?

Turun apteekkimuseo **Qwenselin** historiallisessa talossa on kyllä muuten oululaisen kannalta kadehdittavan mielenkiintoinen, vaikka sitä ei taida enää monikaan oululainen tietää. Siitä olisi niin paljon kerrottavaa, että jääköön toiseen kertaan.

Sensijaan en malta olla kertomatta muutamista vanhoista "rohdoista". Muistoja muutamaa vuoden takaisesta vierailustamme Qwenselin talossa Turussa.

Oulusta on kotoisin yksi ap-

teekkimuseon luullakseni mielenkiintoisimmista papereista, kirje, joka kaikessa koruttomassa pisteettömydessään kuuluu näin:

*Atteki Oulussa
Olisija niin hyveitä
ja antaisija
Tälle W Kaupille
Sellaiset aineet
Joiten avulla
hän Sais Rakastumaan
Sen jota hän
rakastaa Avijoliiton
tarkoituksella.*

Dokumentti kuuluu siihen aikakauteen, jolloin mm. ilmatodot olivat "attekkitavaraa", mutt asiantuntemukseni ei ri-

tä sanomaan juu tai ei siihen, olisivatko juuri nämä eläväiset olleet lääke rakkaiden tautiinsa.

Turun apteekkimuseossa säilytetään kyllä mm. posliinipurkkeja, jotka ovat sisältäneet Hirudinea, ilmatodot, jotka olivat erityisen kysytyä tavaraa.

Vuoden 1853 eräässä apteekin inventariossa kerrotaan kellarissa olleen 3500 ilmatodot. On siinä ollut laskemista! Turun kaupunki- ja piiriapteekin omistaja **Erik Johaninpoika Julin**, oululaissyntyinen toisen polven apteekkari, kokeili mm. näiden verijuontikkaiden viljelemistä, koska niitä oli useinkin vaikea saada ulkomailta riittävän suuria määriä.